

Документ за разглеждане в заседание

A9-0229/2023

3.7.2023

ДОКЛАД

относно доклада на Комисията относно Босна и Херцеговина за 2022 г.
(2022/2200(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Паулу Ранжел

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	28
ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ.....	29
ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ	30

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно доклада на Комисията относно Босна и Херцеговина за 2022 г.
(2022/2200(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Босна и Херцеговина, от друга страна¹,
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1529 на Европейския парламент и на Съвета от 15 септември 2021 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III)²,
- като взе предвид резултатите от първото и второто заседание на Парламентарния комитет по стабилизиране и асоцииране ЕС — Босна и Херцеговина, проведени съответно на 5 и 6 ноември 2015 г. и 17 юни 2021 г.,
- като взе предвид кандидатурата на Босна и Херцеговина за членство в ЕС, подадена на 15 февруари 2016 г.,
- като взе предвид декларациите от срещите на върха ЕС – Западни Балкани от 17 май 2018 г. в София, от 6 май 2020 г. в Загреб, от 6 октомври 2021 г. в Бърдо край Кран и от 6 декември 2022 г. в Тирана,
- като взе предвид срещата на върха в София от 10 ноември 2020 г., включително Декларацията за общия регионален пазар и Декларацията относно Зелената програма за Западните Балкани,
- като взе предвид резултатите от деветата среща на върха на Берлинския процес от 3 ноември 2022 г.,
- като взе предвид Решение (ЕС) 2021/1923 на Съвета от 4 ноември 2021 г. относно мярка за помощ по линия на Европейския механизъм за подкрепа на мира в подкрепа на изграждането на капацитет на Въоръжените сили на Босна и Херцеговина³,
- като взе предвид Решение (ЕС) 2022/2353 на Съвета от 1 декември 2022 г. относно мярка за помощ по линия на Европейския механизъм за подкрепа на мира за укрепване на капацитета на Въоръжените сили на Босна и Херцеговина⁴,
- като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 24 и 25 март 2022 г.,

¹ [ОБ L 164, 30.6.2015 г., стр. 2.](#)

² [ОБ L 330, 20.9.2021 г., стр. 1.](#)

³ [ОБ L 391, 5.11.2021 г., стр. 45.](#)

⁴ [ОБ L 311, 2.12.2022 г., стр. 149.](#)

- като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 23 и 24 юни 2022 г. относно Украйна, Западните Балкани, кандидатурите за членство в ЕС на Украйна, Република Молдова и Грузия, и относно външните отношения,
- като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 15 декември 2022 г. за предоставяне на Босна и Херцеговина на статут на страна кандидатка за членство в ЕС,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 29 май 2019 г., озаглавено „Становище на Комисията относно кандидатурата на Босна и Херцеговина за членство в Европейския съюз“ (COM(2019)0261) и придружаващия го аналитичен доклад (SWD(2019)0222),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 5 февруари 2020 г., озаглавено „Засилване на процеса на разширяване – надеждна перспектива за членство в ЕС за Западните Балкани“ (COM(2020)0057),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 29 април 2020 г., озаглавено „Подкрепа за Западните Балкани за борба с COVID-19 и за възстановяване след пандемията – принос на Европейската комисия за срещата на лидерите от ЕС и от Западните Балкани на 6 май 2020 г.“ (COM(2020)0315),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 6 октомври 2020 г., озаглавено „Икономически и инвестиционен план за Западните Балкани“ (COM(2020)0641),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 12 октомври 2022 г., озаглавено „Съобщение относно политиката на ЕС за разширяване за 2022 г.“ (COM(2022)0528),
- като взе предвид работния документ на службите на Комисията от 12 октомври 2022 г., озаглавен „Доклад относно Босна и Херцеговина за 2022 г.“ (SWD(2022)0336),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 14 април 2021 г. относно стратегията на ЕС за борба с организираната престъпност за периода 2021—2025 г. (COM(2021)0170),
- като взе предвид съобщението на Европейската комисия от 7 октомври 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: стратегическа рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите“ (COM(2020) 0620),
- като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания,
- като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на детето,
- като взе предвид Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, приета на 25 февруари 1991 г.,
- като взе предвид Конвенцията на ЮНЕСКО от 20 октомври 2005 г. за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване,

- като взе предвид Конвенцията на ЮНЕСКО от 17 октомври 2003 г. за опазване на нематериалното културно наследство,
- като взе предвид Стратегическия компас за сигурност и отбрана, одобрен от Съвета на 21 март 2022 г.,
- като взе предвид Специален доклад № 01/2022 на Европейската сметна палата (ЕСП) от 10 януари 2022 г., озаглавен „Подкрепа от ЕС за върховенството на закона в Западните Балкани — въпреки положените усилия, основните проблеми продължават да съществуват“ и Специален доклад № 09/2021 на ЕСП от 3 юни 2021 г., озаглавен „Дезинформация, която засяга ЕС – въпреки предприетите действия, тя все още не е овладяна“,
- като взе предвид експертния доклад от 5 декември 2019 г. по въпроси, свързани с принципите на правовата държава в Босна и Херцеговина,
- като взе предвид становището на Венецианската комисия от 11 март 2005 г. относно конституционното положение в Босна и Херцеговина и правомощията на върховния представител, както и нейните последващи препоръки относно конституционните въпроси в Босна и Херцеговина,
- като взе предвид сборника от становища и доклади на Венецианската комисия от 14 декември 2020 г. относно стабилността на избирателния закон,
- като взе предвид относимите решения по дела в Европейския съд по правата на човека, постановени в полза на ищците, включително Азра Зорнич⁵ и Дерво Сейдич и Якоб Финци⁶, и други,
- като взе предвид споразумението от Мостар, подписано на 17 юни 2020 г., относно провеждането на избори в Мостар,
- като взе предвид политическото споразумение от 12 юни 2022 г. относно принципите за осигуряване на функционираща Босна и Херцеговина, която да напредва по пътя към Европа,
- като взе предвид Индекса за възприемане на корупцията на „Трансперънси Интърнешънъл“ за 2022 г., според който Босна и Херцеговина заема 110-о място сред 180 държави,
- като взе предвид 62-рия доклад на върховния представител за изпълнението на мирното споразумение за Босна и Херцеговина от 2 ноември 2022 г. до генералния секретар на Организацията на обединените нации, както и предишните доклади,
- като взе предвид Резолюция 2658 (2022) на Съвета за сигурност на ООН от 2 ноември 2022 г., с която се удължава мандатът на силите на ЕС в Босна и Херцеговина (EUFOR) до 2 ноември 2023 г.,

⁵ Решение от 15 юли 2014 г.

⁶ Решение от 22 декември 2009 г.

- като взе предвид заседанието на Северноатлантическия съвет в Мадрид от 29 юни 2022 г. и декларацията от срещата на високо равнище на НАТО в Мадрид,
- като взе предвид срещата на министрите на отбраната на НАТО, проведена на 14 и 15 февруари 2023 г.,
- като взе предвид Дейтънското мирно споразумение, с което се установява мандатът на мисията на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) в Босна и Херцеговина;
- като взе предвид конституцията на Босна и Херцеговина, която постановява, че в страната има три официални езика, както и конституциите на Федерация Босна и Херцеговина и на Република Сръбска;
- като взе предвид своята резолюция от 9 юли 2015 г. относно възпоменаването на събитията от Сребреница⁷,
- като взе предвид своята резолюция от 17 декември 2015 г. относно 20-ата годишнина от Дейтънското мирно споразумение⁸,
- като взе предвид своята препоръка от 19 юни 2020 г. до Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията / върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно Западните Балкани след срещата на високо равнище през 2020 г.⁹,
- като взе предвид своята резолюция от 15 декември 2021 г. относно сътрудничеството в борбата срещу организираната престъпност в Западните Балкани¹⁰,
- като взе предвид своята препоръка от 8 юни 2022 г. до Съвета и до заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно външната политика и политиката на сигурност и отбрана на ЕС, приета вследствие на агресивната война на Русия срещу Украйна¹¹,
- като взе предвид своята препоръка от 23 ноември 2022 г. до Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно новата стратегия на ЕС за разширяване¹²,
- като взе предвид предишните си резолюции относно Босна и Херцеговина,
- като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,

⁷ [ОВ С 265, 11.8.2017 г., стр. 142.](#)

⁸ [ОВ С 399, 24.11.2017 г., стр. 176.](#)

⁹ [ОВ С 362, 8.9.2021 г., стр. 129.](#)

¹⁰ [ОВ С 251, 30.6.2022 г., стр. 87.](#)

¹¹ ОВ С 493, 27.12.2022 г., стр. 136.

¹² ОВ С 167, 11.5.2023 г., стр. 105.

- като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A9-0229/2023),
- А. като има предвид, че разширяването е най-ефективният инструмент на външната политика на ЕС, една от най-успешни политики на Съюза и представлява геостратегическа инвестиция в траен мир, демокрация, просперитет, стабилност и сигурност за целия континент; като има предвид, че политиката на разширяване стимулира и насърчава укрепването на основните ценности на ЕС;
- Б. като има предвид, че ЕС трябва да изпълни обещанията си, а политическите лидери в страните кандидатки трябва да покажат истинска политическа воля по отношение на процесите на реформи; като има предвид, че многократните отлагания на процеса на присъединяване и липсата на истинска политическа воля от страна на политическите лидери в страните кандидатки значително са намалили ефективността му и подкрепата на гражданите за присъединяване към ЕС;
- В. като има предвид, че агресивната война на Русия срещу Украйна накърни сигурността и стабилността на европейския континент, доказва стратегическата наложителна нужда от интегриране в ЕС и допълнително подчерта значението на привеждането в съответствие с общата външна политика и политика на сигурността (ОВППС) в страните кандидатки; като има предвид, че даде нов тласък на процеса на разширяване, като подтикна ЕС да ускори дълго отлаганото изпълнение на поетите ангажменти към държавите от Западните Балкани;
- Г. като има предвид, че всяка страна, обхваната от процеса на разширяване, следва да бъде оценявана въз основа на собствените си заслуги с акцент върху ключовите реформи въз основа на критериите от Копенхаген относно принципите на правовата държава, основните права, демократичните стандарти, независима съдебна система, правата на малцинствата и свободата на медиите;
- Д. като има предвид, че бъдещето на страните от Западните Балкани е в Европейския съюз; като има предвид, че преобладаващата част от населението на Босна и Херцеговина се стреми към евроатлантическа интеграция за устойчив мир, стабилност, демокрация и просперитет;
- Е. като има предвид, че Босна и Херцеговина получи статут на страна кандидатка за членство в ЕС; като има предвид, че по-нататъшният ѝ напредък към присъединяване към ЕС зависи от изпълнението на 14-те ключови приоритета, определени в становището на Комисията относно кандидатурата ѝ за членство в ЕС; като има предвид, че Съветът призова ръководството на Босна и Херцеговина да завърши спешно конституционната и изборната реформа;
- Ж. като има предвид, че за напредъка на Босна и Херцеговина в присъединяването към ЕС се изисква истинско помирение на базата на многообразието, мултикултурен характер на страната и нейните федеративни единици, както и зачитане на единството, суверенитета и териториалната ѝ цялост, равни права и недискриминация за всичките ѝ граждани, в съответствие със стандартите и ценностите на ЕС;

- З. като има предвид, че повече от 25 години след края на войната страната все още е изправена пред дълбоко разделение, насърчавано от политическия елит, опитите за отцепничество от страна на ръководството на Република Сръбска и предизвикателствата за принципите на правовата държава, управлението, отчетността, свободата на изразяване и на медиите, както и корупцията, които допринасят за напускането на хиляди граждани всяка година; като има предвид, че в Босна и Херцеговина дискриминацията на етническа основа, дискриминацията въз основа пол и сексуална ориентация, както и защитата на правата на малцинствата продължават да представляват предизвикателство;
- И. като има предвид, че на 23 март 2023 г. народното събрание на Република Сръбска прие изменения на Наказателния кодекс на Република Сръбска, с които отново се въвеждат наказателни санкции за клеветата, а президентът на Република Сръбска Милорад Додик обяви, че има планове за въвеждане на закон за „чуждестранните агенти“;
- Й. като има предвид, че ЕС е основният политически, търговски и инвестиционен партньор и най-големият източник на финансова помощ за Босна и Херцеговина, най-вече чрез Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III), както и икономическия и инвестиционен план за Западните Балкани и макрофинансовата помощ;
- К. като има предвид, че злонамерената пряка и косвена външна намеса и дезинформацията имат за цел да сеят раздор, насилие и междуетническо напрежение и да дестабилизируют Босна и Херцеговина и региона на Западните Балкани като цяло, особено в контекста на агресивната война на Русия срещу Украйна; като има предвид, че тези действия имат за цел да представят ЕС като ненадежден и неангажиран партньор за Западните Балкани;

Ангажимент за присъединяване към ЕС

1. приветства решението на Европейския съвет да предостави на Босна и Херцеговина статут на страна кандидатка за членство в ЕС в контекста на променената геополитическа реалност, при условие че бъдат предприети редица стъпки, с които да се повиши готовността на страната за преговори за присъединяване; отново заявява ясната си подкрепа за интеграцията на Босна и Херцеговина в ЕС на базата на единството, суверенитета и териториалната цялост;
2. признава значението на Западните Балкани за политиката на ЕС за разширяване и настоятелно призовава ЕС да ускори процеса на присъединяване на Босна и Херцеговина въз основа на собствените ѝ заслуги;
3. дава висока оценка на бързото въвеждане в сила на резултатите от общите избори от октомври 2022 г., на назначаването на ново правителство на държавно равнище, на подписването на коалиционна програма и възобновяването на вземането на политически решения; приветства назначаването на президента и двамата вицепрезиденти на Федерация Босна и Херцеговина и формирането на правителство на равнище Федерация Босна и Херцеговина и нейните кантони;

изразява съжаление относно политическите препятствия, затруднили завършването му, които следва да са били преодолені от местните участници; отбелязва намесата на върховния представител за излизане от политическата безизходица; изтъква значението на наличието на органи на всички равнища за успешното продължаване на процесите на реформи, необходими за напредък по пътя към ЕС;

4. окуражава всички политически органи да се възползват от набраната инерция, за да постигнат значителен напредък по изпълнението на 14-те ключови приоритета в съответствие със стремежите на всички граждани, като зачитат отчетността на институциите и качеството и прозрачността на процесите; изразява съжаление относно бавното темпо на изпълнение от 2019 г. насам; призовава всички политически участници да прекратят, да се въздържат от и да преодолеят институционалните препятствия, които забавят вземането на важни решения, с цел да избегнат връщане към възпрепятстващи политики и националистическа реторика, както и да покажат ангажираност, да определят приоритети и да се стремят към съществен прогрес по отношение на необходимите реформи, свързани с ЕС, като продължат напред по стъпките, определени в препоръката на Комисията и политическото споразумение от Брюксел от 12 юни 2022 г. относно принципите за осигуряване на функционираща Босна и Херцеговина;
5. подчертава, че пътят на Босна и Херцеговина към присъединяване към ЕС трябва да се основава на функциониращи демократични институции, принципите на правовата държава, добро управление, борба с корупцията и организираната престъпност, зачитане на основните права и равенство и недискриминация на всички граждани;
6. призовава за последователна координация, хармонизация и привеждане на политиките във всички области в съответствие със стандартите на ЕС и интегрирането им в национален мащаб, както и за по-добро планиране и мониторинг на реформите чрез политическа и техническа координация, включително чрез въвеждане на национална програма за незабавно приемане на достиженията на правото на ЕС от страна на компетентните органи на Босна и Херцеговина;
7. призовава Комисията и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) да продължат да предоставят финансова и техническа подкрепа за интеграцията на Босна и Херцеговина в ЕС на базата на заслуги и строги условия, да насърчават процесите на реформи в държавните институции и да призовават към тяхната отчетност, прозрачност и приобщаващ дух, да публикуват подробни разяснения и критериите за измерване на резултатите по 14-те ключови приоритета с цел да се повиши осведомеността на гражданите относно ползите от интеграцията в ЕС и да се подобрят възможностите за мониторинг в Босна и Херцеговина; призовава за координираното им сътрудничество с органите на Босна и Херцеговина, както и със съответните партньори, като се насърчават благоприятни условия за постигането на напредък за интеграцията в ЕС; в този контекст приветства първото заседание на политическия форум на високо равнище в Босна и Херцеговина, проведен в Сараево на 17 май 2023 г.;

8. припомня загрижеността си относно твърденията си за ролята на комисаря по въпросите на съседството и разширяването; припомня задълженията на членовете на Комисията за почтеност, въздържаност и независимост в съответствие с Кодекса за поведение на членовете на Комисията; отново призовава Комисията да започне независимо и безпристрастно разследване на това дали поведението на комисаря по въпросите на съседството и разширяването и политиките, които той подкрепя, не представляват нарушение на Кодекса за поведение на членовете на Комисията и на задълженията му съгласно Договорите;
9. отново потвърждава подкрепата си за мандатите на Службата на върховния представител (СВП) по отношение на гражданските аспекти, и по-специално за подобряването на стабилността и демократичните процеси в Босна и Херцеговина, и операцията EUFOR Althea по отношение на военните аспекти при наблюдението на изпълнението на Дейтънското мирно споразумение докато държавата не изпълни „програмата 5+2“ и не бъде прекратен международният надзор;
10. призовава Комисията и ЕСВД да си сътрудничат ползотворно със СВП и EUFOR Althea и да се осланят на тях за запазване на стабилността в Босна и Херцеговина, като така подпомагат усилията за присъединяване към ЕС; призовава държавите членки да подкрепят това сътрудничество и спешно да предприемат мерки в отговор на предизвикателствата пред европейската сигурност, породени от Русия, нарастващото напрежение в Босна и Херцеговина и застрашаващите Дейтънското мирно споразумение отцепнически прояви;
11. приветства удължаването на мандата на EUFOR Althea до ноември 2023 г.; припомня, че тази мисия все още играе основна роля за сигурността и стабилността на Босна и Херцеговина, включително при подкрепата за разчистване на площи с противопехотни мини; в този контекст приветства наблюдението му и контрола на унищожаването на остатъчните боеприпаси и оръжия; призовава ЕС и международните му партньори да осигурят трайното присъствие на EUFOR Althea и бъдещо подновяване на мандата ѝ, както и укрепване на капацитета, което да я направи по-пригодна за оперативните нужди, също в случай на внезапни заплахи и при необходимост от бърза реакция; призовава за разглеждане на възможността за изпращане на персонал и допълнителни капацитети за EUFOR Althea във връзка с окръг Бръчко;
12. приветства дейностите на ОССЕ в Босна и Херцеговина, наред с другото, участието ѝ в контрола на въоръжаването, реформата на сектора за сигурност, разследването на военни престъпления и борбата с трафика на хора; подчертава дейностите ѝ в областта на равенството между половете и подкрепата ѝ за доброто управление и медийната реформа, гражданското общество, инициативите в областта на правата на човека, както и за предотвратяването на конфликти; отчита диалога на Босна и Херцеговина с ОССЕ за насърчаване на стабилността и помирението;
13. дава висока оценка на засиленото привеждане на Босна и Херцеговина в съответствие с ОВППС на ЕС; настоятелно призовава за по-нататъшно подобрене и пълно привеждане в съответствие в това отношение, както и за

избягване на непоследователност във външнополитическите позиции; настойчиво приканва всички участници недвусмислено да осъдят мащабното нахлуване на Русия в Украйна и да гарантират ефективно прилагане на всички насочени санкции, произтичащи от привеждането в съответствие с ОВППС, и по-специално срещу Русия и Беларус;

14. приветства факта, че Босна и Херцеговина гласува в подкрепа на съответните резолюции на Общото събрание на ООН и отстраняването на Русия от Съвета по правата на човека; изразява обаче съжаление за проруската позиция на ръководството на Република Сръбска и за присъждането на отличие на Владимир Путин; силно осъжда посещението в Москва на 23 и 24 май 2023 г. от страна на Милорад Додик и Ненад Стевандич, председателя на народното събрание на Република Сръбска, и срещите им с Владимир Путин и други високопоставени руски политически участници; категорично се противопоставя на изказванията и реториката, изразени в контекста на това посещение, и остава сериозно загрижен относно последиците за сигурността от връзки с високопоставени руски длъжностни лица; осъжда срещите с високопоставени ирански политически участници и гласуванията с „въздържал се“ в гласувания на ООН във връзка с Иран на фона на сериозните нарушения на правата на човека в страната и доставката от Иран на безпилотни летателни апарати за Русия във войната ѝ срещу Украйна; призовава Босна и Херцеговина да се разграничи по надежден начин от антидемократичните режими;
15. решително подкрепя трайните стремежи на Босна и Херцеговина към евроатлантическа интеграция и членство в НАТО и призовава всички политически участници да предприемат действия за осъществяването им чрез конкретни политически действия; приветства участието на министъра на отбраната на Босна и Херцеговина в срещата на високо равнище на НАТО в Мадрид през 2022 г., ангажимента на НАТО да засили специфичната подкрепа за Босна и Херцеговина за изграждане на неприкосновеност и устойчивост, развиване на способности и отстояване на политическата независимост, както и пакета помощи от организацията за Босна и Херцеговина; приветства също така решението на Съвета относно мярка за помощ в полза на Въръжените сили на Босна и Херцеговина (AFBiH) по линия на Европейския механизъм за мир на стойност 10 милиона евро и подписването на договор за сътрудничество и обучение за 2023 г. между AFBiH и EUFOR; призовава Босна и Херцеговина да работи за формиране на мултиетнически единици във Въръжените сили на Босна и Херцеговина;
16. осъжда най-остро повтарящата се подстрекателска реторика и сепаратистки закони и политики от страна на ръководството на Република Сръбска, включително честването на противоконституционния т.нар. „Ден на Република Сръбска“ и други събития, които пораждат напрежение, както и отказа да се изпълняват решенията на Конституционния съд на Босна и Херцеговина; осъжда присъствието на високопоставени сръбски правителствени длъжностни лица по повод противоконституционния „Ден на Република Сръбска“; подчертава, че подобни действия дестабилизируют Босна и Херцеговина, подкопават Дейтънското мирно споразумение, противоречат на перспективата на Босна и Херцеговина за членство в ЕС и застрашават достъпа до финансиране от ЕС; във връзка с това

изразява съжаление за решението на правителството на единицата Република Сръбска да прекъсне дипломатическите контакти с официалните представители на Обединеното кралство и Съединените щати;

17. настоятелно призовава съответните международни институции и институциите на ЕС да наблюдават отблизо развитието на полицейските сили в Република Сръбска, като обръщат специално внимание на възможното развитие на паравоенни или военни функции, което би могло да предизвика допълнително напрежение, да застраши сигурността и стабилността в Босна и Херцеговина и да влезе в разрез с Дейтънското мирно споразумение;
18. строго осъжда съвместната декларация на управляващото мнозинство в единицата Република Сръбска относно защитата на държавна собственост и конституционния статус на Република Сръбска, което е довело до това специална група да наблюдава границата между единиците;
19. отново призовава за целенасочени санкции срещу политическите участници, които дестабилизируют Босна и Херцеговина, включително тези, които застрашават суверенитета и териториалната ѝ цялост, и по-специално Милорад Додик, както и други високопоставени държавни служители на Република Сръбска и длъжностни лица от трети държави, предоставящи политическа и материална подкрепа за сепаратистки политики; призовава всички държави членки да гарантират, че Съветът може да приема подобни санкции; припомня, че рамката на ЕС за ограничителни мерки с оглед на положението в Босна и Херцеговина е в сила до 31 март 2024 г.;
20. осъжда злонамерената външна намеса, кампаниите за дезинформация и опитите за дестабилизиране от страна на международни и регионални участници в Босна и Херцеговина, по-специално продължаващото дестабилизиране на Западните Балкани от страна на Русия; запазва сериозна загриженост относно явните връзки, посещения и срещи между ръководството на Република Сръбска и високопоставени политически фигури и длъжностни лица в Русия, възможното присъствие и дейности на групата „Вагнер“ в страната, както и руските пропагандни внушения, разпространявани от чуждестранни и местни участници, включително такива, които изобразяват ЕС като ненадежден и неангажиран партньор;
21. призовава всички държави в региона да се ангажират със стабилността и териториалната цялост на Босна и Херцеговина, да осъдят използването на подстрекателска реторика и да допринесат по ползотворен начин за напредъка на Босна и Херцеговина в процеса на присъединяване към ЕС;
22. призовава Комисията, ЕСВД, Делегацията на ЕС в Босна и Херцеговина и органите на Босна и Херцеговина да засилят усилията си за популяризиране на ползите от по-тясната интеграция и да вложат средства в разяснителни кампании с цел борба с чуждото влияние и злонамерените внушения, включително посредством основани на факти мерки в отговор на подобни заплахи и чрез разширяване на мониторинга на Оперативната група за стратегическа комуникация за Западните Балкани, така че да се обърне внимание на

трансграничните заплахи от дезинформация; препоръчва започването на диалози с гражданското общество в Западните Балкани и с частния сектор за координиране на усилията за противодействие на дезинформацията в региона, като се включи и местният експертен опит; приветства започването на кампанията за насърчаване на напредъка по пътя на интеграцията в ЕС, озаглавена „Напредъкът е постижим“, организирана от Службата на ЕС в Босна и Херцеговина;

23. призовава ЕС да засили сътрудничеството с партньорите от Западните Балкани с цел укрепване на демократичната устойчивост и противодействие на хибридните заплахи, в това число в областта на киберсигурността, защитата на критичната инфраструктура и продоволствената и енергийната сигурност; припомня, че в Стратегическия компас Съветът потвърди, че сигурността и стабилността в Западните Балкани все още не могат да се приемат като даденост и че съществува риск от потенциално разпространение на последиците от настоящото влошаване на положението със сигурността в Европа;
24. изтъква, че принципите на правовата държава, доброто управление, борбата с корупцията и организираната престъпност, плурализмът, подкрепата за свободните и независими медии, основните права и привеждането в съответствие с ОВППС трябва да бъдат интегрирани във финансирането по ИПП III на ЕС, което трябва да се основава на строги условия и да бъде модулирано или дори спряно в случай на значителна регресия или трайна липса на напредък в тези области, както е заложено в Регламента за ИПП III, и да бъде гарантирано посредством цялостен и щателен надзор от страна на Комисията; повтаря призива си към Комисията за създаване на насоки относно прилагането на обвързаността с условия и за изпълнение на препоръките от Специален доклад 01/2022 на ЕСП;
25. припомня, че финансирането от ЕС за проекти в Република Сръбска трябва да остане замразено до обръщането на тенденцията за отстъпление от демократичните принципи и ценности от страна на Република Сръбска и до пълното привеждане в съответствие с ОВППС, и по-специално във връзка с изпълнението на ограничителните мерки; призовава Комисията да поиска становището на държавите членки и на Европейския парламент, преди да възобнови предоставянето на средства на Република Сръбска;
26. призовава за подобряване на усвояването на средства в цялата държава, включително от страна на местните и регионалните администрации; настоятелно приканва Босна и Херцеговина да въведе в цялата страна ефикасни системи за финансово управление, контрол и одит на средствата на ЕС; в този контекст призовава за необходимата техническа и финансова помощ за Босна и Херцеговина; подчертава, че е част от интересите на ЕС в областта на сигурността и е негова отговорност да гарантира, че средствата на ЕС няма да допринесат за укрепване на клиентелистките мрежи или корупцията;
27. призовава ЕС и държавите от Западните Балкани да създадат рамка за ефективно сътрудничество между Европейската прокуратура и присъединяващите се страни, която гарантира, че Европейската прокуратура може ефективно да упражнява своите правомощия в областта на използването на фондовете на ЕС в Босна и

Херцеговина; насърчава държавите от Западните Балкани бързо да сключат двустранни работни споразумения с Европейската прокуратура;

28. приветства създаването на работните органи на Камарата на народите на парламентарната асамблея на Босна и Херцеговина; призовава Босна и Херцеговина да възобнови ангажираността си към диалога за политиките на ЕС, като се включи своевременно в редовно междупарламентарно сътрудничество чрез Парламентарния комитет за стабилизиране и асоцииране, което ще допринесе за изпълнението на 14-те ключови приоритета; приветства факта, че е постигнато съгласие относно правилника за дейността на Парламентарния комитет по стабилизиране и асоцииране ЕС — Босна и Херцеговина;
29. приветства участието на Босна и Херцеговина в учредителната и във втората среща на високо равнище на Европейската политическа общност, но подчертава, че тази положителна инициатива не трябва да бъде алтернатива на интеграцията в ЕС;

Демокрация и принципи на правовата държава

30. заявява отново централната роля на принципите на правовата държава и институционалния интегритет; припомня необходимостта от хармонизирани и основани на заслуги стандарти за държавните служители на всички административни равнища в Босна и Херцеговина, позволяващи създаването на професионална, оптимизирана, деполитизирана и подлежаща на отчет публична администрация, която да предоставя услуги на гражданите на Босна и Херцеговина; призовава политическите участници в Босна и Херцеговина да подкрепят изграждането на работеща координационна структура, която да ръководи реформата в публичната администрация; приветства напредъка при назначаването на ръководители на важни държавни агенции;
31. приветства факта, че проведените през октомври 2022 г. избори като цяло бяха добре организирани и конкурентни, както и че кампанията спазва основната свобода на сдружаване, свобода на събранията и свобода на изразяване; изразява съжаление обаче, че те се проведоха на фона на застой в реформите, разединяваща реторика, докладвани политически и финансови пречки, обвинения в търговия с позиции в секционните избирателни комисии между политическите партии, както и други нередности, докладвани на наблюдателите, включително случаи на проекти в областта на социалната система, развитието и обществената инфраструктура, започнати от действащите президенти или правителства по време на изборите; настоятелно призовава органите да предприемат подходящи мерки с цел предотвратяване на проблеми и злоупотреби с публични средства в бъдеще и да разрешат въпроса с недостатъчната прозрачност и отчетност на финансирането на кампаниите; изразява загриженост относно размера на публичните разходи, използвани за опити за оказване на влияние върху избирателите;
32. отбелязва промените, въведени от върховния представител в избирателния закон и конституцията на Федерация Босна и Херцеговина, насочени към решаване на редица въпроси, свързани с функционалността; подчертава обаче опасенията

относно сроковете, прозрачността и липсата на консултации в тези процеси; призовава СВП да действа в съответствие с мандата си, като предотвратява засилването на политическото или етническото разделение и напрежение в страната и в региона като цяло, и припомня, че Бонските правомощия следва да се използват като крайна мярка;

33. изразява съжаление относно това, че политическите участници не са привели конституцията и изборителната рамка в съответствие с Европейската конвенция за правата на човека, като не са изпълнили решенията на Европейския съд по правата на човека (по делата Сейдич-Финци, Зорнич, Пилав и Шлаку); изразява съжаление също така, че решенията на Конституционния съд на Босна и Херцеговина все още не са били изпълнени, което възпрепятства равните политически права за всички граждани; призовава лицата, вземащи решения, да постигнат споразумение в съответствие с решенията на международните и националните съдилища, както и с политическото споразумение от Брюксел от 12 юни 2022 г.; подкрепя прозрачни и приобщаващи реформи, основани на всеобхватни консултации и обществен диалог с участието на гражданското общество, които биха позволили устойчиво преобразуване на Дейтънското мирно споразумение в съответствие с европейските стандарти и принципи, като се преодолее разделението и се гарантира равенство и недискриминация за всички граждани и подходящо разнообразно политическо представителство на всички равнища на управление, в съответствие с ценностите и принципите на ЕС, и напредък по пътя към ЕС;
34. повторно заявява зачитането от своя страна на наследството от Дейтънското мирно споразумение, като припомня неговата цел да се сложи край на войната и да се опази мирът; отбелязва концепцията за съставни народности, но подчертава, че тази концепция по никакъв начин не следва да води до дискриминация на други граждани, нито да носи допълнителни права за хората, които се идентифицират с една от тези групи спрямо другите граждани на Босна и Херцеговина; осъжда изявленията и предложенията, насочени към подкопаване на държавността и конституционните ценности на Босна и Херцеговина, и припомня, че Босна и Херцеговина трябва да се справи с недостатъците в своята конституционна рамка, като я приведе в съответствие със стандартите и принципите на ЕС;
35. призовава Босна и Херцеговина да хармонизира правилата за регистрация на партиите и да гарантира прозрачността на финансирането на политическите партии в съответствие с международните стандарти и препоръките на съответните международни органи; отчита стъпките, предприети от Централната изборителна комисия (ЦИК), и призовава за укрепване на нейния капацитет в съответствие с правните ѝ процедури; строго осъжда всички форми на сплъшване и заплахи от страна на някои политически участници в Босна и Херцеговина срещу членове на ЦИК и насърчава органите на Босна и Херцеговина и делегацията на Съюза да предложат подкрепа на членовете на ЦИК в случай на заплахи; приветства намесата на СВП от 7 юни 2022 г., целяща повишаване на почтеността на изборния процес и засилване на ролята на ЦИК след неуспеха на междуведомствената работна група за изборна реформа и парламента на Босна и Херцеговина в тази насока;

36. настойчиво насърчава инициативите за подобряване на демократичния процес, демократичните институции и принципите на правовата държава в страната, като например пилотния проект на ЕС за въвеждане на електронна система за идентификация на гласоподавателите и ускорено предаване на изборните резултати;
37. призовава за спешни мерки за укрепване на почтеността, независимостта и професионализма на съдебната власт въз основа на 14-те ключови приоритета и препоръките от доклада Прибе, включително чрез допълнителни гаранции и последователно прилагане на обективни правила и критерии за разпределянето на делата, назначаването, дисциплинарната отговорност, кариерното израстване, конфликтите на интереси и проверката на имуществото на съдиите и прокурорите, за да се възстанови общественото доверие; призовава за премахване на избирателното правосъдие, натрупването на неразгледани дела, корупцията, липсата на прозрачност и слабия надзор, които възпрепятстват пълноценното упражняване на правата на гражданите; изразява своята загриженост във връзка със сведенията за политически натиск и нередности при подбора на високопоставени съдии и прокурори;
38. потвърждава своя призив към Босна и Херцеговина да приеме изменения във връзка с почтеността, нов Закон за Висшия съдебен и прокурорски съвет (ВСПС) и нов Закон за съдилищата в съответствие с европейските стандарти; по тази причина приветства одобрението от страна на Съвета на министрите на проектозакона за изменение на Закона за ВСПС и призовава Парламентарната асамблея на Босна и Херцеговина да го одобри; призовава органите да разрешат достъпа на журналисти до съдебните процеси и призовава съдилищата да публикуват решенията си онлайн и да отговарят своевременно на исканията за свобода на информацията;
39. категорично се противопоставя на всеки опит за въвеждане на паралелни институции на равнище федеративни единици, тъй като това подкопава конституционния и правния ред; в това отношение осъжда повторното приемане от страна на Република Сръбска на Закона за недвижимото имущество, използвано за функционирането на публичната администрация, който преди това е отменен от Конституционния съд, а действието му е спряно два пъти от върховния представител; отбелязва като положително решението на СВП и повторно призовава за привеждане на законодателството на федеративната единица в съответствие с решенията на Конституционния съд; призовава Република Сръбска незабавно да оттегли и отмени законите, в които се претендира за държавна собственост, както и незабавно да прекрати повторното регистриране на държавна собственост като собственост на Република Сръбска; строго осъжда факта, че народното събрание на Република Сръбска гласува с цел създаване на отделен ВСПС, както и заключенията, оспорващи работата на Конституционния съд на Босна и Херцеговина, в които се призовава окончателните и обвързващите му решения да бъдат незачетени и за възпирането на работата му, както и се призовава за оставката на съдия от Конституционния съд;

40. изразява дълбока загриженост относно липсата на напредък в предотвратяването на широко разпространената корупция и нарастващите признаци на обсебване на държавата от частни интереси, политическа намеса и възпрепятстване, натиск и сплашване; призовава за прозрачност при използването на финансовата помощ от ЕС; отново подчертава необходимостта от разследване на връзките на политиците и администрацията с организираната престъпност; изразява съжаление относно липсата на окончателни присъди по дела за корупция по високите етажи на властта, което представлява риск от допринасяне за културата на безнаказаност; настоятелно призовава органите да провеждат своевременно наказателни производства и да полагат повече усилия за ефективно наказателно преследване и достигане до окончателни присъди по делата за корупция по високите етажи на властта;
41. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да приеме закони относно конфликтите на интереси и стратегия за борба с корупцията и да прилага правилата за конфликт на интереси и лобиране на всички административни равнища, както и да подобри защитата на лицата, подаващи сигнали за нередности, в съответствие със стандартите на ЕС, и да гарантира изпълнението на съществуващите закони от страна на независими институции;
42. призовава за увеличаване на ресурсите и правомощията на структурите за борба с корупцията, включително активното им участие в разглеждането на препоръките на Групата държави срещу корупцията (GRECO), както и за приемане на планове за почтеност за тези структури; посочва добавената стойност на ефективното сътрудничество между правоприлагащите органи на национално и европейско равнище в борбата с корупцията и организираната престъпност;
43. приветства назначаването на национален координатор за Европейската мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи и очаква сътрудничеството на Босна и Херцеговина с Европол и Евроюст да бъде напълно функциониращо; във връзка с това приветства подписването на наръчника за дейността на националното/съвместното звено за контакт за сътрудничество с Европол; призовава за гаранции срещу политическата намеса в работата на полицията;
44. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да приведе в съответствие законодателството си и да предприеме действия за борба с изпирането на пари и за противодействие на финансирането на тероризма;
45. отбелязва като положителни предприетите стъпки за подобряване на привеждането на законодателството в областта на обществените поръчки в съответствие с достиженията на правото на ЕС, както и приемането на план за почтеност и борбата с корупцията от Агенцията за обществени поръчки; отново подчертава необходимостта от прозрачност, конкуренция и равно третиране в процедурите за възлагане на обществени поръчки, както и от намаляване на злоупотребите с публични средства; продължава да изразява загриженост относно уязвимостта на сектора по отношение на корупцията и нередностите и призовава за закон в областта на обществените поръчки, който ги разглежда в достатъчна степен и по подходящ начин; по тази причина призовава за подобрене,

включително чрез увеличени правомощия за мониторинг, управление и подкрепа; призовава за по-солидно и по-ефикасно законодателство в областта на използването на природните ресурси, както и за повишаване на прозрачността и почтеността, особено в областта на концесиите, и по-специално по отношение на няколко големи проекта с китайски и унгарски дружества;

Помирение, регионално сътрудничество и добросъседски отношения

46. потвърждава отново значението на истинското помирение, сътрудничество и мирно съвместно съществуване в Босна и Херцеговина и призовава всички органи активно да насърчават и гарантират достъпа до истина, правосъдие и неселективни обезщетения; приветства инициативите на местно равнище в памет на цивилните жертви на войната, завършването на паметника в окръг Бръчко, както и решението на СВП за изменение на Закона за Мемориалния център „Сребреница-Поточари“ и гробището на жертвите на геноцида от 1995 г. с цел улесняване работата на Мемориалния център;
47. призовава политическите и религиозните лидери в Босна и Херцеговина да работят за насърчаването на единството, приобщаването, помирението и мира; осъжда подстрекателската реторика и подстрекателствата към война, които подклаждат разделението и напрежението в обществото в Босна и Херцеговина;
48. изразява своята пълна солидарност с всички, преживели военни престъпления, престъпления срещу човечеството, геноцид, етническо прочистване, разселване, изчезвания, убийства, изтезания и сексуални посегателства, и с техните семейства; строго осъжда всякакъв исторически ревизионизъм, включително отричането на геноцида, възхваляването на военните престъпления и военните престъпници, оспорването на установени факти и трибунали, особено от страна на политически лидери, както и вандалските прояви срещу мемориални обекти; подчертава, че подобни действия и реторика са неприемливи и противоречат на ценностите на ЕС; призовава за ефективното наказателно преследване на такива случаи; изразява съжаление относно факта, че не са били образувани наказателни производства и извършители не са били изправени пред съда след въведените от предишния върховен представител Валентин Инцко изменения на Наказателния кодекс от 2021 г., с които тези действия се криминализират;
49. осъжда по-специално забраната от страна на силите за сигурност на Република Сръбска за провеждане на шествие в памет на жертвите на клането в Приedor; категорично осъжда проявите на насилие на 25 март 2023 г. срещу две завърнали се във Вишеград лица и настоятелно призовава органите на Република Сръбска да разследват тези случаи и да подведат под отговорност извършителите;
50. отбелязва като положително продължаващото намаляване на броя на висящите дела за военни престъпления, но изразява съжаление, че темпото на разглеждане продължава да бъде бавно, което възпрепятства стратегическата цел за приключване на всички производства; по тази причина призовава за ускоряване на наказателните производства по дела за военни престъпления; отбелязва продължаващите ограничения в сътрудничеството между регионалните съдебни органи в това отношение; изразява загриженост също така относно факта, че има

военнопръстърпници, осъдени от съдилищата на Босна и Херцеговина, които избягват правосъдието поради двойно гражданство и местоживеене в други държави;

51. призовава органите да гарантират прилагането на преразгледаната Национална стратегия за разследване на военните прръстърпления, по-специално чрез подходящо разпределение на делата между прокуратурите, като се дава предимство на най-сложните дела на държавно равнище; призовава органите да приемат нова стратегия за периода след 2023 г.;
52. призовава за хармонизиране на законодателството, целящо гарантиране на широк кръг от права на цивилните жертви на войната; отбелязва като положително приемането на законодателство в областта на защитата на цивилните жертви на войната в окръг Бръчко и във Федерация Босна и Херцеговина, което признава децата и им предоставя права; настоятелно призовава единицата Република Сръбска да приеме законодателство в тази област;
53. призовава държавните органи да приемат закон за жертвите на изтезания по време на войната; призовава за подкрепа за Босна и Херцеговина при обмена на опит и практики за оказване на помощ на оцелели от сексуално насилие по време на войната с участници, които понастоящем работят с оцелели от сексуално насилие в контекста на незаконната, непредизвикана и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна;
54. призовава за допълнителни усилия по въпроса за изчезналите лица, включително прилагане на съответното законодателство и създаване на фонд за подпомагане на техните семейства; насърчава органите в целия регион да засилят сътрудничеството и споделянето на информация;
55. подчертава недостатъчния напредък, постигнат по прилагането на приложение VII към Дейтънското мирно споразумение относно бежанците, вътрешно разселените лица и завърналите се лица; отново призовава за допълнителни мерки и конкретни програми за устойчивото завръщане, достъпа до здравеопазване и заетост, социална закрила и образование, както и за пълно зачитане на всички техни права;
56. приветства продължаващото активно участие на Босна и Херцеговина в регионалното сътрудничество; изтъква значението на регионалното сътрудничество за насърчаването на стабилността, просперитета и интеграцията; подчертава значението на приобщаващите регионални инициативи, като например общия регионален пазар, както и вече съществуващите инициативи като Адриатическо-Йонийската инициатива, Централноевропейската инициатива (ЦЕИ), стратегията на ЕС за региона на Адриатическо и Йонийско море (EUSAIR) и Берлинския процес, и призовава между тях да се създават полезни взаимодействия;
57. приветства последните споразумения в контекста на Берлинския процес относно свободата на движение с лични карти, признаването на квалификациите за висше образование и признаването на професионалните квалификации на лекарите, зъболекарите и архитектите и призовава за бързото им ратифициране;

настоятелно призовава Босна и Херцеговина да задълбочи взаимодействието си със съседните държави и бързо да осигури възможност за безвизово пътуване между Босна и Херцеговина и Косово;

58. приветства съвместната декларация ЕС — Западни Балкани относно цените на роуминга; в този контекст призовава органите, частните участници и всички заинтересовани страни да улеснят достигането на договорените цели за постигане на значително намаляване на цените за роуминга на данни от 1 октомври 2023 г. и по-нататъшно намаляване до равнище, близко до цените на вътрешния пазар до 2027 г.;
59. приветства подготовленията на Съвета на министрите за Срещата на върха в областта на цифровите технологии на Западните Балкани, която ще се проведе в Сараево на 2 октомври 2023 г.;

Основни свободи и права на човека

60. подчертава жизненоважната роля на независимите медии за разпространяване на точна, навременна и прозрачна информация; категорично осъжда нападенията и заплахите, клеветническите кампании, обидите, сплашването и стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността (SLAPP) срещу журналисти и медийни работници, включително от страна на политици, публични личности, в това число неотдашните нападения срещу журналистите Александър Трифунович и Никола Морача, и от страна на частни компании; настоява за подходящи, систематични и ефективни съдебни последващи действия и защита на журналисти, включително посредством специално равнище на защита в наказателния кодекс и подобряване на способностите на прокурори и съдии; подчертава значението на това да се гарантира прозрачност на собствеността на медиите и финансова устойчивост на системата на публичното радиоразпръскване; приканва ЕС да увеличи финансовата и техническата си подкрепа за качествени медии и журналистически обучения, и по-специално за разследващи и независими медии;
61. изразява дълбока загриженост относно въвеждането и парламентарното разглеждане на изменения в Наказателния кодекс на единицата Република Сръбска, с които се възстановяват наказателните санкции за клевета; настоятелно призовава Република Сръбска да оттегли измененията и да гарантира пълната защита на свободата на изразяване и на медиите;
62. изтъква значението на това да се гарантира адекватно представителство на малцинствените и уязвимите групи в обществените медии, както и медиен плурализъм, представителство на всички общности и култури и наличие на съдържание на всички официални езици;
63. приветства факта, че филмът „Quo Vadis, Aida?“ получи наградата LUX на публиката за 2022 г. на Европейския парламент и Европейската филмова академия; при все това изразява загриженост, че обществената телевизия на Република Сръбска е отказала да излъчи този филм за геноцида в Сребреница;

осъжда публичното финансиране от някои общини на Република Сръбска на пропагандния ревизионистки филм „Република Сръбска: борба за свобода“;

64. осъжда всички форми на дискриминация, сегрегация, насилие и реч на омразата срещу жени, малцинства, включително етнически малцинства, ЛГБТИК, лица с увреждания, бежанци, разселени лица и лица в движение, и призовава Босна и Херцеговина да гарантира тяхната защита и основните им свободи; настоятелно призовава за прилагане на ефективен достъп до правна защита и за незабавно наказателно преследване на подобни случаи; призовава Босна и Херцеговина да защитава и насърчава правата на всички малцинства в цялата страна, включително правата им да участват в демократични избори; припомня необходимостта от по-голяма независимост и по-висока ефективност на работата на Омбудсмана по правата на човека; призовава за ефективно прилагане на политиките за борба с дискриминацията и правата на човека; призовава органите на Босна и Херцеговина да събират статистически данни за престъпленията от омраза, категоризирани по мотиви;
65. отбелязва недостатъчното представителство на жените в политиката, обществения живот и висшите етажи на службите за сигурност и че оценките на въздействието върху половете не се извършват, както се изисква от закона; приканва Босна и Херцеговина да гарантира равенството между половете във всички аспекти на обществения и личния живот; призовава за хармонизиране на законодателството в областта на равенството между половете с Истанбулската конвенция и за въвеждане на съответните стратегии; осъжда инцидентите в Баня Лука по време на Международния ден на жената; категорично осъжда увеличаването на случаите на убийства на жени и настоятелно призовава Босна и Херцеговина да положи повече усилия за предотвратяване на насилието срещу жени, както и да подобри институционалния отговор на сексуалното насилие и насилието, основано на пола, да събира данни относно убийствата на жени и да разшири и подобри достъпа до подкрепа за жертвите, правна помощ и безопасно настаняване, както и да учреди кризисни центрове за жертвите на сексуално насилие; повторно заявява, че Босна и Херцеговина следва да ускори наказателното преследване на престъпления, свързани със сексуално насилие, като предоставя обезщетение на жените — жертви на военни престъпления, и осигурява защита на свидетелите;
66. приветства успеха на третия гей прайд на Босна и Херцеговина през 2022 г., но изразява съжаление относно факта, че това събитие все така е изправено пред административни пречки и дискриминация; приветства приемането на плана за действие за ЛГБТИ в Босна и Херцеговина за периода 2021—2024 г. и създаването на координационно звено, което да отговаря за наблюдението на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИК в кантоналните прокуратури; призовава Босна и Херцеговина да предприеме практически стъпки с цел да се насърчи приобщаването на общността на ЛГБТИК и да се предотврати насилието срещу нея, включително посредством добавяне на сексуалната ориентация и половата идентичност в разпоредбите относно престъпленията от омраза в наказателните кодекси;
67. изразява загрижеността си относно политическите пречки пред свободата на събранията за активистите на ЛГБТИК и подстрекаването към насилие от страна

на някои политици; осъжда забраната на публичното събиране в знак на солидарност с активисти, журналисти и ЛГБТИК в Баня Лука; категорично осъжда последвалите проявите на насилие и натиск върху журналисти и активисти в Баня Лука, както и недостатъчните действия от страна на полицията за предотвратяването им; осъжда също така плановете на ръководството на Република Сръбска за въвеждане на нов закон, с който да се забрани на ЛГБТИК да посещават учебни заведения;

68. призовава за подобряване на защитата на правата на ромското малцинство, включително на достъпа им до обществени услуги, образование и здравеопазване; осъжда продължаващата сегрегация и дискриминация срещу тях, особено срещу ромските деца в контекста на образованието; изтъква прекомерната бедност на ромите; в този контекст приветства приемането на плана за действие относно приобщаването на ромите;
69. отбелязва, че лицата с увреждания, особено децата, са една от най-маргинализираните групи в Босна и Херцеговина; повтаря призива си към Босна и Херцеговина да гарантира тяхната защита, да разработи и приеме стратегия за деинституционализация, която да гарантира достоен живот на лицата с увреждания, в съответствие с Конвенцията за правата на хората с увреждания, подписана от Босна и Херцеговина; подчертава необходимостта от равен достъп до подкрепа; изразява съжаление относно факта, че много деца с увреждания все още биват настанявани в институции;
70. призовава Федерация Босна и Херцеговина, Република Сръбска и окръг Бръчко да изготвят закон за осигуряване на правно признаване на пола въз основа на самоопределението, в съответствие с практиката на Европейския съд по правата на човека и влязлата в сила през януари 2022 г. редакция на МКБ-11 на Световната здравна организация, която депатологизира транс-идентичностите във всички области на живота;
71. приветства напредъка в изготвянето на закон на федерално равнище, който ще даде на еднополовите двойки достъп до партньорски права; насърчава правителството да изготви този закон незабавно; призовава федеративна единица Република Сръбска и окръг Бръчко също да започнат процес по изготвяне на законодателни решения за признаване на еднополовите партньорства, за да се осигури равното третиране на еднополовите двойки в цялата страна;
72. подчертава значението на недискриминационното, приобщаващо и качествено образование, включително чрез изготвянето на по-приобщаващи учебни програми, като се взема предвид културното и езиковото многообразие, отстранява се противоречащо на фактите съдържание, което поражда разделение, и се насърчава критичното мислене; отново призовава за спешно прекратяване на продължаващата дискриминационна практика на „две училища под един покрив“, в съответствие с решенията на съда; настоятелно препоръчва в образователния процес да се включи помирието; призовава Босна и Херцеговина да намали административните пречки пред студентите, желаещи да продължат образованието си в друг кантон или федеративна единица;

73. отчита ключовата роля на гражданското общество за подобряване на жизнеспособността на демократичните общества и процесите на реформи; подкрепя по-интензивното участие на гражданите в определящи политиките форуми, като например общодържавния граждански съвет в Босна и Херцеговина, и отбелязва като положителни политическите му препоръки; призовава органите да насърчават благоприятна среда за работата на защитниците на правата на човека и систематично да осъждат и преследват по съдебен ред всякакъв вид заплахи, тормоз, нападения и сплашване, включително от страна на политици и публични личности, както и стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, срещу защитници на правата на човека и активисти от гражданското общество; призовава за активен и отворен диалог с гражданското общество и за участието му в процеса на интегриране в ЕС;
74. призовава за укрепване на защитата и насърчаване на свободата на събранията, свободата на сдружаване и свободата на изразяване, включително посредством приваждане на законодателството в съответствие с европейските и международните стандарти; осъжда решението на правителството на Република Сръбска да приеме проектозакон за НПО, насочен към ограничаване на пространството и дейността на гражданското общество и който създава риск от криминализиране на работата на множество от неговите организации, като обявява тези от тях, получаващи международно финансиране, за чуждестранни агенти; настоятелно призовава народното събрание на Република Сръбска да не приема това законодателство;
75. отново подчертава необходимостта от основано на солидарност управление на миграцията и предоставянето на убежище, което зачита правата на човека и международното право, включително в центровете за задържане, и подходящо, достойно и справедливо разпределение на капацитета за приемане в цялата страна, с ефективно включване на участниците от гражданското общество в действията по приемането, за да се осигури мониторинг; отбелязва необходимостта от сътрудничество и координация със съседните държави – членки на ЕС; подчертава принципа на забрана за връщане и забраната на нечовешкото третиране при връщане; отчита постоянните усилия за подобряване на координацията на местно и международно равнище; приветства започването на преговори с Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) относно споразумението с Босна и Херцеговина за подобряване на статута и призовава за своевременното им приключване, за да се спомогне за подобряване на защитата и управлението на границите ѝ в съответствие с основните права и международните стандарти; изразява съжаление относно продължаващите недостатъци в управлението на миграцията и границите въпреки значителната финансова подкрепа на ЕС за Босна и Херцеговина и призовава за повишаване на капацитета за реакция при кризи; изразява сериозна загриженост относно сведения за случаи на насилствено отблъскване обратно в Босна и Херцеговина; подчертава необходимостта от увеличаване на прозрачността и демократичния контрол на разпределянето и усвояването на финансовите средства на ЕС в тази област, най-вече на средствата, управлявани от Международната организация по миграция; изразява загриженост във връзка със сведенията за неудовлетворителните условия на приемане във финансираните от ЕС център в Липа;

76. приветства приемането на стратегията за миграцията и убежището за периода 2021—2025 г. и призовава Босна и Херцеговина своевременно да приеме съответния план за действие; призовава Босна и Херцеговина да подобри скоростта, продължителността и качеството на процедурите за предоставяне на убежище и условията на живот и безопасността в центровете за временно приемане;
77. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да увеличи усилията си за борба с трансграничната престъпност, и по-специално с трафика на хора и незаконно оръжие; подчертава необходимостта от по-добро обучение и увеличаване на капацитета на граничната полиция и отбелязва, че през 2022 г. Комисията е отпуснала за тази цел средства в размер на 5 милиона евро по линия на ИПП III;
78. призовава Босна и Херцеговина да постигне пълно съответствие с визовата политика на ЕС, за да се осигури добро управление на миграционната среда и сигурността;

Социално-икономически реформи

79. приветства приемането на стратегия за реформа на управлението на публичните финанси на всички равнища на управление, програмата за икономически реформи за периода 2023—2025 г., рамковия бюджетен документ за периода 2023—2025 г. и призовава за тяхното цялостно прилагане; настоятелно призовава органите на властта да въведат ефективни системи за вътрешен контрол, бюджетна прозрачност и устойчиви бюджетни мерки за държавните институции; отчита положителната роля на възобновения процес по вземане на решения на държавно равнище и приветства подобрението в перспективата за държавния дълг на Босна и Херцеговина вследствие на своевременното формиране на ново правителство на държавно равнище и предоставянето на статут на страна кандидатка за членство в ЕС;
80. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да даде предимство на мерките, насочени към решаване на проблема с бедността и неравенството, към социална закрила, подобряване на конкурентоспособността и бизнес средата, както и икономическото и социалното сближаване, като стимулира икономическата диверсификация и приведе законодателството в областта на ДДС и акцизите в съответствие с това на ЕС; също така настоятелно призовава Босна и Херцеговина да насърчава цифровия и екологичния преход, да вземе мерки срещу неформалната икономика и да се справи с безработицата и бедността, особено сред младите хора, жените и хората в уязвимо положение, като например жителите на селските райони, ромите, децата и възрастните хора; призовава за въвеждане на подходяща институционална и регулаторна рамка, включваща надзорни институции, и за подобряване и деполитизиране на управлението в обществения сектор;
81. настоятелно призовава за мерки за справяне с продължаващата висока степен на изтичане на мозъци; призовава Босна и Херцеговина да реши проблема с младежката безработица, включително чрез провеждане на политики и програми за насърчаване на заетостта и предприемачеството; подчертава значението на

развитието на гаранцията за младежта в Западните Балкани, както и значението на образованието за насърчаване на социалното приобщаване и икономическото развитие и настоятелно призовава Босна и Херцеговина да инвестира в образованието и обучението;

82. приветства асоциирането на Босна и Херцеговина с „Хоризонт Европа“ и приемането на програмата „Творческа Европа“ за периода 2021—2027 г.; приветства подкрепата на ЕС за реформата на здравния сектор в Босна и Херцеговина на стойност 10 милиона евро и подкрепата на ЕС за подобряване на здравния сектор в Босна и Херцеговина чрез проекта „EU4Health“; приветства пълноправното членство на Босна и Херцеговина в механизма на ЕС за гражданска защита и поздравява органите на властта и гражданите на Босна и Херцеговина за своевременната им подкрепа за населението на Турция и Сирия след земетресението от 6 февруари 2023 г.;

Енергетика, околна среда, устойчиво развитие и свързаност

83. приветства пакета на Комисията за енергийна подкрепа за Западните Балкани в размер на 1 милиард евро под формата на безвъзмездни средства от Общността, които да спомогнат за преодоляване на енергийната криза, включително бюджетна подкрепа от 70 милиона евро, за да се подпомогнат най-уязвимите домакинства при смекчаване на последиците от нарастващите цени и в подкрепа на енергийната ефективност в жилищния сектор и в бизнес сектора; подчертава, че спешното финансиране трябва да бъде предназначено за подпомагане на Босна и Херцеговина по пътя към енергийно ефективна система, базирана на енергия от възобновяеми източници, в съответствие с плана REPowerEU; препоръчва да се засили интеграцията на Босна и Херцеговина в европейския енергиен пазар, особено с оглед на необходимостта от намаляване на енергийната зависимост от Русия след началото на мащабното ѝ нахлуване и военната агресия срещу Украйна; приветства инициативата Global Gateway за Трансбалкански коридор за пренос на електрическа енергия и призовава за нейното бързо изпълнение;
84. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да довърши и приеме амбициозен, надежден и последователен план в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г.; отново изтъква, че за нея е наложително да приеме необходимото законодателство относно природния газ, електроенергията, енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност в съответствие с Договора за създаване на Енергийна общност, зелената програма за Западните Балкани, пакета за чиста енергия и други стандарти и цели на политиката на ЕС в областта на опазването на климата и енергетиката, както и да гарантира пълното хармонизиране на законодателството на държавно равнище с цел функциониращ енергиен пазар;
85. подчертава значението на ускорената и засилена диверсификация на енергийните източници в съответствие с ангажиментите на страната за декарбонизация; настоятелно призовава Босна и Херцеговина да избягва и да прекрати проекти в стратегически сектори, включително в сектора на енергийната инфраструктура, които увеличават зависимостта на страната от Русия и Китай; приветства обявеното от правителството на Федерация Босна и Херцеговина отхвърляне на

предложението за алтернативен китайски подизпълнител на проекта за въглищна електроцентрала „Тузла 7“;

86. приветства подбора на Сараево за участие в мисията на ЕС за 100 неутрални по отношение на климата и интелигентни града до 2030 г., която ще получи финансиране в размер на 360 милиона евро по линия на „Хоризонт Европа“ за периода 2022—2023 г;
87. призовава органите в Босна и Херцеговина да ускорят изпълнението на проекти в рамките на Икономическия и инвестиционен план за Западните Балкани, които ще позволят на страната да намали зависимостта си от изкопаеми горива, като с това спомогне за пътя към декарбонизация и улесни постигането на целите на зелената програма за Западните Балкани; подчертава, че екологичният и цифровият преход и устойчивата свързаност представляват двигател на регионалната икономическа интеграция и интеграцията в ЕС;
88. насърчава правителствата на федеративните единици на Босна и Херцеговина да осигурят по-голяма прозрачност при планирането на проекти чрез участие на обществеността и консултации с местните общности, научни експерти и гражданското общество; подчертава необходимостта от подобряване на предварителните всеобхватни стратегически екологични оценки и привеждането им в съответствие с разпоредбите за оценки на въздействието върху околната среда; подчертава значението на прозрачното и ефективно използване на инвестициите;
89. отбелязва положителното развитие в областта на опазването на околната среда и дава висока оценка на работата на местните екологични организации и активисти на гражданското общество; призовава Босна и Херцеговина да включи по-пълноценно екологичните аспекти в различните секторни политики и да засили наказателното преследване на престъпленията срещу околната среда; настоятелно призовава Босна и Херцеговина да установи стриктното прилагане на законите и мерките за опазване на околната среда, така че да се предотврати и намали въздействието на проучванията в областта на минното дело и експлоатацията на мините върху околната среда; приканва Босна и Херцеговина да увеличи броя и размера на защитените природни зони и да запази целостта на съществуващите национални паркове и други защитени територии;
90. изразява силна тревога относно замърсяването в реките; призовава органите в Босна и Херцеговина да се справят със замърсяването на почвите и водите, да опазват реките си, включително от неблагоприятното въздействие на малки водоелектрически централи, допълнително да приведат в съответствие с достиженията на правото на ЕС относно качеството на водите и опазването на природата, както и да подобрят значително управлението на отпадъците, включително чрез приемане на общодържавна стратегия, като обърнат специално внимание на мерките за ефективно използване на ресурсите и кръговата икономика;
91. настоятелно призовава Босна и Херцеговина да въведе ефективни програми за опазване и подобряване на качеството на въздуха в силно замърсените градове в

Босна и Херцеговина, и по-специално в Сараево; в този контекст приветства приемането от Съвета на министрите на инициатива, насочена към намаляване на емисиите на замърсители на въздуха и парникови газове при отоплението на жилищните сгради и при транспорта; призовава Босна и Херцеговина също така да намали трансграничното замърсяване на въздуха;

92. отбелязва, че са необходими допълнителни усилия от страна на Босна и Херцеговина да продължи процеса на привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС и да ги прилага ефективно във всички области на транспорта; подчертава необходимостта от задълбочаване на вътрешната и регионалната хармонизация и свързаност; припомня необходимостта от мерки за реформа на свързаността и привеждане в съответствие с трансевропейската транспортна мрежа и трансевропейските енергийни мрежи; приветства европейските инвестиции в пътната и железопътната инфраструктура в Босна и Херцеговина, и по-специално развитието на Коридор Vc, който ще подобри икономическия обмен и свързаността в региона на Западните Балкани;

o

o o

93. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на Съвета, на Комисията, на председателството, на Съвета на министрите и на парламента на Босна и Херцеговина, на правителствата и парламентите на Федерация Босна и Херцеговина, на Република Сръбска и на окръг Бръчко, на правителствата на десетте кантона на Федерация Босна и Херцеговина, както и на Службата на върховния представител.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Народът на Босна и Херцеговина многократно е демонстрирал своя избор на европейско бъдеще за своята държава. Предоставянето на статут на страна кандидатка е ясно признание за неговата непрестанна работа за трансформацията на страната. Това е и предупредителен сигнал към политическото ръководство на страната, което трябва да се отдалечи от личните си интереси и да започне да работи в полза на всички граждани на Босна и Херцеговина, като най-сетне осъществи така необходимите реформи.

Тектоничните геополитически, социални, технологични и екологични промени не оставят място за неяснота и колебание. Солидарността и сътрудничеството са единствените налични инструменти за справяне с общите предизвикателства и заплахи. Агресивната война на Русия срещу Украйна засили този императив и отвори по-широко вратата на ЕС за партньори, които осъществяват реформи и гарантират хоризонтално привеждане в съответствие с общите политики.

Въображаемите извинения и реалните разделения могат да бъдат преодолявани с политическа воля и ангажираност и чрез помирение и сътрудничество. Институционалните и конституционните реформи трябва да гарантират недискриминация и плавен „преход от Дейтън към Брюксел“, създавайки солидна основа за мирна и функционираща държава, в която всички граждани имат равни възможности да оформят политическия и обществения живот на своята страна.

Важно е да се припомнят усилията на независимото гражданско общество, медиите, държавните служители и лицата, заемащи мандатни длъжности, които създават условия Босна и Херцеговина да се превърне в динамична и просперираща мултикултурна държава.

Европейският парламент продължава да бъде твърд поддръжник на европейския път на Босна и Херцеговина, основан на демократичните промени и принципите на правовата държава. ЕС ще продължи да предоставя значителна финансова и техническа подкрепа за улесняване на трансформацията и напредъка на страната. От политическите лидери на страната и нейното общество зависи да използват възможностите, за да преминават от разделение към жизнеспособен демократичен плурализъм в името на цялата страна и нейния народ.

Сега е моментът да се използва възможността и да се постигне напредък по политическите и социално-икономическите реформи в Босна и Херцеговина.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	27.6.2023
Резултат от окончателното гласуване	+: 63 -: 9 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Karol Karski, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Lukas Mandl, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Mounir Satouri, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Harald Vilimsky, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Ioan-Rareș Bogdan, Marc Botenga, Angel Dzhambazki, Markéta Gregorová, Rasa Juknevičienė, Andrey Kovatchev, Katrin Langensiepen, Karsten Lucke, Alessandra Moretti, María Soraya Rodríguez Ramos, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, László Trócsányi, Mick Wallace
Заместници (чл. 209, пар. 7), присъствали на окончателното гласуване	João Albuquerque, Margrete Auken, Clare Daly, Cyrus Engerer, Helène Fritzon, Irena Joveva, César Luena, Antonio Maria Rinaldi, Marco Zullo

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

63	+
ECR	Angel Dzhambazki, Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Witold Jan Waszczykowski
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Antonio Maria Rinaldi
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Ioan-Rareș Bogdan, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Christian Sagartz, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Irena Joveva, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou, Marco Zullo
S&D	João Albuquerque, Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Cyrus Engerer, Heléne Fritzon, Dietmar Köster, Karsten Lucke, César Luena, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos
The Left	Clare Daly, Marisa Matias, Mick Wallace
Verts/ALE	François Alfonsi, Margrete Auken, Markéta Gregorová, Katrin Langensiepen, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

9	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Jean-Lin Lacapelle, Jaak Madison, Thierry Mariani, Harald Vilimsky, Bernhard Zimniok
NI	Kinga Gál, Kostas Papadakis, László Trócsányi

3	0
ECR	Bert-Jan Ruissen
The Left	Marc Botenga, Giorgos Georgiou

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“